

Republica Moldova
DECIZIE
Curtea de Apel Chișinău

06 decembrie 2012

mun. Chișinău

Colegiul civil și de contencios administrativ

Având în componența sa

Președinte de ședință

Mihail Ciugureanu

Judecătorii

Maria Moraru, Grigore Zubati

Grefierul

Doina Solomon

A judecat în ședință publică cererea de apel depusă de reprezentantul lui Ștefan Urîtu - Ștefan Burlaca în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ștefan Urîtu împotriva Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat, Centrului de Investigații Jurnalistice, Asociația Presei Independente, Centrul pentru Jurnalism Independent, Centrul pentru Analiză și Prevenire a Corupției, Asociația pentru Democrație Participativă „Adept”, Fundația Soros Moldova privind obligarea pîrîților să dezmință informația falsă, obligarea pîrîților să excludă din broșura „Cunoaște-ți candidatul” numele lui Ștefan Urîtu, să exprime scuze în mod public față de Ștefan Urîtu și restituirea cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei Centru din 11 mai 2012, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată.

Audiind participanții în cauză, Colegiul civil

C o n s t a t ă

Ștefan Urîtu s-a adresat în judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva pîrîților Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat, Centrul de Investigații Jurnalistice, Asociația Presei Independente, Centrul pentru Jurnalism Independent, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, Asociația pentru Democrație Participativă „Adept”, Fundația Soros-Moldova privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

În motivarea acțiunii a invocat că în perioada anilor 1993-2010 reclamantul a deținut funcția de președinte al Asociației Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului din Moldova. Din 11 februarie 2010 pînă la 01.09.2010, în baza decretului prezidențial, reclamantul a fost numit în funcția de Consilier al Președintelui RM. Din 17.08.2010 reclamantul este deputat în Parlamentul RM din partea Partidului Liberal. Candidează la funcția de deputat în Parlament la scrutinul din 28.11.2010.

Pîrîții, membrii coaliției Inițiativa Civică pentru un Parlament curat la 19.11.2010 au publicat și răspîndit o broșură intitulată „Cunoaște-ți candidatul” care conține o listă de candidați ce nu corespund criteriilor de intergritate, editată cu tiraj între 100000 și 200000 de exemplare și răspîndită în variantă electronică pe mai multe pagini web: www.moldovacurata.md, web oficială a Inițiativei Civice pentru un Parlament Curat www.unimedia.md, www.jurnal.md, www publica.md și alte mijloace mass-media.

Potrivit informației plasate pe site-ul administrat de pîrîți în listă se indică candidații la funcția de deputat care nu corespund criteriilor elaborate de pîrîți și acești cetățeni ar fi compromiși sau că ar fi „cu pufușor pe botișor”. În această listă a fost inclus și Ștefan Urîtu și în dreptul numelui lui se indică că „Pe 18 noiembrie 2007, la întrunirea Adunării Generale a Federației Internaționale pentru drepturile omului, în conformitate cu prevederile statutare, s-a decis excluderea Comitetului Helsinki din Moldova din cadrul Federației pe motivul discreditării și prejudicierii Federației de către Comitetul Helsinki din Moldova”.

Reclamantul consideră că afirmația este defăimătoare deoarece nu-l vizează direct pe el, în această informație nu figurează nemișlocit numele lui, dar a fost lezată onoarea, demnitatea și reputația profesională a acestuia. La lansarea broșurii reclamantul nu a fost sesizat că s-a cerut de la Partidul Liberal să-l excludă pe el din lista candidaților la funcția de deputat în Parlament. Consideră că nu este corectă modalitatea de selectare a candidaților pentru includerea în listă deoarece el este al 30-lea pe lista partidului, iar alegerea subiecților s-a făcut după formula 20 plus 5, adică primii 25 de candidați. Consideră că i-a fost îngrădit dreptul de a fi ales, drept prevăzut de Constituție.

Solicită admiterea acțiunii, obligarea pîrîților de a dezminți informația răspîndită în privința sa, de a obliga pîrîții să rectifice broșura „Cunoaște-ți candidatul!” și să excludă numele reclamantului din listă, obligarea pîrîților de a exprima scuze publice reclamantului și obligarea pîrîților de a suporta toate cheltuielile de judecată ale reclamantului.

Prin hotărîrea Judecătorei Centru din 11 mai 2012 s-a respins cererea de chemare în judecată.

Împotriva hotărîrii menționate de către reprezentantul lui Ștefan Urîtu - Ștefan Burlaca a fost depusă cerere de apel, prin care a solicitat admiterea acesteia, casarea hotărîrii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admise integral pretențiile înaintate în instanța de fond.

În ședința de judecată a instanței de apel reprezentantul apelantului a susținut cererea de apel, solicitînd admiterea acesteia conform pretențiilor formulate în cerere.

Reprezentantul intimatilor a solicitat respingerea cererii de apel cu mentinerea în vigoare a hotărîrii instanței de fond.

Audiînd participantii la proces, examinînd înscrisurile cauzei, verificînd circumstanțele dosarului și motivele invocate în cererile de apel, Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău consideră apelul declarat de către reprezentantul lui Ștefan Urîtu - Ștefan Burlaca, neîntemeiat, pasibil respingerii, cu menținerea în vigoare a hotărîrii Judecătorei Centru din 11 mai 2012, reieșînd din următoarele circumstanțe și motive.

Potrivit art. 373 CPC al Republicii Moldova instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii.

Potrivit art. 385 alin. 1 CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Potrivit art. 118 CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care

le invocă drept temei al pretențiilor și al obiecțiilor sale.

Din materialele cauzei rezulta ca Ștefan Urîtu s-a adresat în judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat, Centrul de Investigații Jurnalistice, Asociația Presei Independente, Centrul pentru Jurnalism Independent, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, Asociația pentru Democrație Participativă „Adept”, Fundația Soros-Moldova privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale deoarece consideră că fraza scrisă în broșura „Cunoaște-ți candidatul!”, în dreptul numelui apelantului, că „Pe 18 noiembrie 2007, la întrunirea Adunării Generale a Federației Internaționale pentru drepturile omului, în conformitate cu prevederile statutare, s-a decis excluderea Comitetului Helsinki din Moldova din cadrul Federației pe motivul discreditării și prejudicierii Federației de către Comitetul Helsinki din Moldova”, n-are nici o legătură cu activitatea apelantului în cadrul federației Comitetului Helsinki din Moldova.

Colegiul civil constata ca Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat a prezentat corespondența dintre Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului din Suedia, semnată de secretarul general Robert Hardh la 24.11.2005 și Ștefan Urîtu, Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului din Moldova, unde Robert Hardh declară că la 20.11.2005, în hotelul Astoria din Budapesta, Ștefan Urîtu i-a dat o hîrtie împachetată spunîndu-i că este o scrisoare pe care trebuie s-o citească mai tîrziu în cameră. Cînd a deschis plicul acesta nu conținea nici o scrisoare, dar se aflau 2000 euro. El i-a întors Ștefan Urîtu plicul și consideră aceasta ca o tentativă de mituire pentru a se asigura de susținerea financiară din partea Comitetului Helsinki pentru Drepturile Omului din Suedia și reziliază contractul încheiat între comitetele din Suedia și Moldova în baza proiectului „Consolidarea Capacității și Abilităților Poliției în domeniul Drepturilor Omului în Moldova”.

La 28.11.2005 Robert Hardh îi scrie lui Ștefan Urîtu că explicația ultimului privitor la sustragerea portmoneului din buzunarul lui Robert Hardh la Praga pe 22.05.1999 n-are nici o relevanță la cazul cu plicul.

La 31.01.2006 Ulrich Fischer, președintele Federației Internaționale Helsinki pentru Drepturile Omului, scrie lui Serghei Ostaf, Vice Președintelui Comitetului Helsinki din Moldova: „Noi am urmărit cu mare îngrijorare incidentul de la Budapesta cu implicarea d-lui Urîtu și a d-lui Robert Hardh de la Comitetul Helsinki din Suedia și cunoaștem despre auditul finanțelor care a fost realizat la comitetul din Moldova și care a relevat neregularități în administrarea fondurilor. Noi suntem ferm convinși că aceste evenimente au cauzat un prejudiciu comitetului și reputației IHF. ... Suntem de părerea că ar trebui considerată demisia dlui Urîtu cel puțin pe durata soluționării integrale a acestor probleme”.

Mai mult ca atit, la 01.03.2006 Robert Hardh scrie că în rezultatul auditului s-au stabilit că în cadrul activității Comitetului Helsinki din Moldova sînt neregularități financiare și indică faptul că CHM înregistrează probleme grave de ordin intern.

La 13.03.2006 Federația Internațională Helsinki pentru Drepturile Omului scrie că în cadrul ședinței din 05.03.2006 Comitetul Executiv al IHF a decis unanim de a suspenda comitetul Helsinki din Moldova din Federație și a luat această decizie ca urmare a lipsei răspunsului comitetului din Moldova la scrisoarea din 31.01.2006 în care se indica că IHF așteaptă „un răspuns clar și ferm de la Consiliul Comitetului Helsinki din Moldova pentru a oferi IHF asigurări că vă respectați obligațiile statutare

ale federației”, inclusiv în mod special demisia d-lui Urîtu din postul său actual de președinte al comitetului „cel puțin pe durata soluționării complete a problemelor relevante”.

Colegiul civil atrage atenția asupra faptului ca la 18 noiembrie 2007, Adunarea Generală a Federației Internaționale a Drepturilor Omului a emis o declarație prin care a făcut publică decizia sa că „în conformitate cu prevederile sale statutare, de a exclude Comitetul Helsinki din Moldova din cadrul Federației, pe motivul discreditării și prejudicierii Federației”.

La 07.04.2008 Directorul Programului de Granturi pentru Guvernare și Drepturile omului, la cererea de reînnoire trimisă de Comitetul Helsinki Moldova, răspunde că nu au fost aprobate fonduri pentru Comitetul Helsinki Moldova și pe viitor nu vor lua în considerație nici o cerere din partea Comitetul Helsinki Moldova, pînă cînd nu se vor opera schimbări semnificative în management și conducere.

Reieșind din situația creată, în rezultatul monitorizării desfășurate, ICPC, în cadrul campaniei „Cunoaște-ți candidatul”, a elaborat o listă a candidaților electorali din toate partidele politice antrenate în cursa electorală care nu întruneau criteriile de integritate morală a societății civile pentru a deține funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Au analizat situația în dependență de averi și venituri necorespunzătoare, utilizarea resurselor administrative în folos personal sau de partid, utilizarea poziției de serviciu în interes personal sau de familie, protectionism, trafic de influență, administrare defectuoasă, impozite/amenzi neachitate, comportament împotriva statului de drept, imaginea publică a candidatului, traseism politic.

În rezultat, Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat în broșura „Cunoaște-ți candidatul!”, deoarece apelantul era candidat pentru funcția de deputat în Parlament la scrutinul din 28.11.2010, iar în perioada anilor 1993-2010 a deținut funcția de președinte al Asociației Obștești, Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din RM, în dreptul numelui acestuia a indicat că „Pe 18 noiembrie 2007, la întrunirea Adunării Generale a Federației Internaționale pentru drepturile omului, în conformitate cu prevederile statutare, s-a decis excluderea Comitetului Helsinki din Moldova din cadrul Federației pe motivul discreditării și prejudicierii Federației de către Comitetul Helsinki din Moldova”.

Potrivit materialelor cauzei, textul din broșura „Cunoaște-ți candidatul!” coincide cu textul deciziei publicate la 18 noiembrie 2007 de către Adunarea Generală a Federației Internaționale a Drepturilor Omului și anume, „a exclude Comitetul Helsinki din Moldova din cadrul Federației, pe motivul discreditării și prejudicierii Federației”.

Colegiul civil a stabilit ca pe marginea informației publicate în internet apelantul s-a adresat la arhiva OSA care deține toată documentația Federației Internaționale Helsinki. Potrivit punctului 2 și 3 din răspunsului expediat la 22.03.2012 de Istvan Rev, director OSA Archivum, către Ștefan Urîtu, arhiva nu poate confirma afirmațiile făcute de Ștefan Urîtu cu privire la conținutul unei alte versiuni a declarației din 18.11.2007 a FIH deoarece arhiva OSA a intrat în posesia documentației pe suport de hîrtie în ianuarie 2008, iar site-ul FIH a fost preluat în martie 2008. Arhiva nu cunoaște cine a avut acces la documentele menționate pînă la momentul în care a fost preluată de către arhivă.

182

În drept, potrivit art. 16 CC, orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației sale profesionale. Orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională, dacă cel care a răspândit-o nu dovedește că ea corespunde realității.

Potrivit art. 10 din Convenția Europeană și art. 32 din Constituția RM, persoanele particulare se bucură de un drept larg de a critica liderii politici, oficialitățile, guvernele și instituțiile statale.

Potrivit art. 3 și 4 din Declarația despre libertatea disputelor politice în mass-media, adoptată la 12.02.2004 la întrunirea a 872-a a Comitetului de Miniștri al Consiliului European, precum și cu Regulile minime referitor la răspunderea presei, a televiziunii, radioului și altor mijloace de informare în masă, adoptate la cea de a 11-a Conferință a judecătorilor cu tematica „Justiția și mass-media”, desfășurată la Cracovia în perioada 25-26 aprilie 2005, personalitățile politice, care stăruie să-și impună opinia politică, prin însăși acest fapt își exprimă acordul de a fi supuși aprecierilor publice și criticii în mass-media. Politicienii în mod inevitabil și conștient trebuie să accepte verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă, atât din partea jurnaliștilor, cât și a marelui public, și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță. Cerințele lor de a fi protejați prin prisma art. 10 al Convenției și art. 16 Cod civil trebuie cântărite cu interesele dezbaterii libere a chestiunilor politice (cazul Lingens împotriva Austriei, hotărârea din 08 iulie 1986).

Limitarea în libertatea de exprimare a unui jurnalist în contextul dezbaterii unei probleme de interes public în privința unui politician, îndeosebi de rang înalt, constituie o încălcare a art. 10 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (Hotărârea din 12.02.2008, cauza Flux nr.4 contra Moldovei).

Colegiul civil considera ca instanța de fond corect a ajuns la concluzia ca acțiunea lui Ștefan Urîtu este nefondată, deoarece acesta solicită dezmințirea de către ICPC a unor situații ce corespund realității, motiv pentru care nu pot fi considerate drept ponegritoare.

Reclamantul a declarat că la 19.11.2007 a fost informat de reprezentantul Federației Internaționale Helsinki că la 18.11.2007 a fost adoptată o declarație despre soarta de mai departe a federației, în care însă nu se menționa nimic despre CHDOM. Dar, reclamantul nu a prezentat nici o probă ce ar confirma spusele lui și anume, scrisoarea reprezentantului federației ce ar conține în anexă declarația fără ultimul aliniat în care este vorba despre CHDOM. Iar pîrîții au prezentat textul acestei declarații din 18.11.2007 difuzat în presa din RM și de peste hotare, agenția de presă Interlict, precum și surse internaționale.

De asemenea, Colegiul civil nu poate retine declarațiile apelantului despre inexistența ultimului aliniat în declarația Federației Internaționale Helsinki din 18.11.2007, deoarece acestea nu au fost probate.

Respectiv, cerințele privind dezmințirea informației false, obligarea intimaților să excludă din broșura „Cunoaște-ți candidatul” numele apelantului, să exprime scuze în mod public față de acesta și restituirea cheltuielilor de judecată, corect au fost respinse de către instanța de fond, deoarece chiar dacă numele lui Ștefan Urîtu expres nu apare în acest text, însă în perioada anilor 1993-2010, el a deținut funcția de președinte al Asociației Obștești, Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din RM și în această

perioadă Comitetul Helsinki din Moldova a fost exclus din cadrul Federației, pe motivul discreditării și prejudicierii Federației.

Mai mult ca atit, Federația Internațională Helsinki pentru Drepturile Omului cînd a decis unanim de a suspenda comitetul Helsinki din Moldova din Federație a solicitat și demisia apelantului din postul său de președinte al comitetului „cel puțin pe durata soluționării complete a problemelor relevante”.

Din aceste considerente, Comitetul Helsinki din Moldova a fost exclus din cadrul Federației, pe motivul discreditării și prejudicierii Federației și reieșind din acțiunile apelantului și informația privind excluderea Comitetului Helsinki din Moldova din cadrul Federației, publicată în dreptul numelui ultimului are legătură cauzală cu apelantul.

Ținînd cont de cele expuse, în conformitate cu art. 385 alin 1 litera a), art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil

D e c i d e

Se respinge cererea de apel depusă de reprezentantul lui Ștefan Urîtu - Ștefan Burlaca.

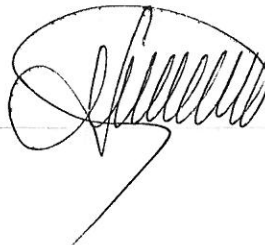
Se menține hotărîrea Judecătoriei Centru din 11 mai 2012, prin care s-a respins cererea de chemare in judecată.

Decizia este definitivă, dar cu drept de recurs în Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței
Mihail Ciugureanu

Judecătorul
Maria Moraru

Judecătorul
Grigore Zubati

